

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

Hogyne, persze, persze!

Folyó évi október 1-je lesz az az emlékeztető nap, a melyen az első polgári házasságot fogják megkötni és polgári anyakönyvbe bevezetni. Ez lesz az a nap, a melytől fogva Magyarországnak fényesebb jövője datálódik. A magyar nemzet örömmámorban fog uszni, elfelejti majd minden baját, nem fél többé sem a szociálistáktól, sem semmiféle felforgató elemektől, mert a polgári házasság intézményében olyan talizmánra tett szert, melyhez képest Szent István királynak kipróbált ezer éves alkotmányos szánandó kismiska volt csak. Rövid idő múlva magok a klerikálisok fognak legjobban a fölött mosolyogni, hogyan tudták csak egy perczig is ezt a csodáshatású intézményt ellenezni, melyet saját jól felfogott érdekekben már régtől fogva nekik maguknak kellett volna sürgetniök, midőn attól nemcsak a haza boldogsága, de a vallásosság terjedése és megerősödése is függ. Milyen egészen más értéke lesz majd ezután a vallásos érületnek, midőn például a jó katolikusok összemérhetik magukat a felekezetenküliekkel és fenhangon dicsérhetik meg az Istent a miért oly kegyes volt megengedni, hogy ennyi felekezetenküliek között megmaradhattak jó katolikusoknak!

Avagy nem megindító-e a polgári házasság kötés tanulmányozása végeztetett küldött s már visszaérkezett szakférfiaknak a külföldön szerzett megbecsülhetetlen tapasztalásaikról szóló jelentése? Bátran olvashatja mindenki, minden lap közli, most látjuk csak, milyen ártatlan dolog az a polgári házasság, mely miatt kár volt olyan lármát csapni, holott fogalmunk sem volt annak áldásos mivoltáról. A ki nem hiszi, olvassa el saját szemével, melyekről most már le kell hogy hulljon az elfogultság hálgyoga.

Az egyik kiküldött azt írja, hogy nem

tudott betelni ama pillanat magasztosságával, a midőn a polgári tisztviselő, a jegyesek előtt kijelentette: én N. N. önöket a törvény erejénél fogva házasságnak nyilvánítom! Csak most értik meg az emberek, hogy mi is az a törvény. A polgári összeadás ünnepélyes pillanata egész valójukat megremegteti, átjárja testüket lelküket. Ilyen szent borzadályt tán Mózes sem érezhetett, midőn az Ur a Horeb hegyen átadta neki a Tízparancsolatot.

Egy másik kiküldött kasselben jártakor csudálkozott, hogy a polgári tisztviselő a fentebbi pácz szón kívül semmiféle beszédet sem intézett az új házassághoz, meg is kérdezte annak az okát, mire azt mondták neki, ez azért van, hogy a házasságok ne higgyék valamiképp, hogy a polgári összeadással már megkapták az egyházi áldást is, hanem hogy ekképen figyelmeztessenek, miképp azt az egyházi áldást (ha épen akarják) még csak ezentul kell megszerezniök.

Hát nem szép dolog-e ez? Hol láthat az egyház sérelmet ilyen eljárásban? A polgári tisztviselő nem szól semmit, nem mondja, hogy ne menjenek a templomba is, de azt sem mondja, hogy menjenek. Egyrészt tehát nem áll utjában annak, hogy a vallás követelményeinek is eleget tegyenek, másrészt pedig teljesen reájuk bizza, hogy azt tegyenek, a mit akarnak. Hát nem liberális álláspont ez?

No majd meglássák minden néven nevezendő kedves lelkipásztoraimék, mennyivel különb lesz ezentul a világ itt Magyarországon is, milyen jámborok, istenfélők és megelégedettek lesznek az emberek, ha nem muszájból, hanem önszántukból látogatják az Isten házát, mert meg lesznek edzve az élet viszontagságai ellen a törvény erejének magasztossága által. A kötelező polgári házasság igazi várszvejszeje lesz a polgári házasságnak.

Az emberbaráti szeretet, a fenkölt gondolkodás, a hazafias áldozatkészség és a többi polgári erények mind a polgári házasságból fognak mint közös gyökérből kisarjadzani.

Nemzetünk egyöntetű, együtt érző, összetartó és legyőzhetetlen lesz. Mindenki tudna fogja kötelességét és zúgolódás nélkül fogja teljesíteni. Nem lesz többé elégedetlen ember hazánkban, a mi bajaink eddig voltak, feledve lesznek, mert hiszen mik azok a bajok ahhoz a szégyenletes állapothoz képest, hogy mindeddig nélkülöznünk kellett a legfőbb jót, a polgári házasságot.

Remegve gondoltunk arra, mit fognak a legközelebbi nemzetközi tudományos kongresszuson rólunk mondani, ha még mindig nem lesznek polgári anyakönyveink. Ez az aggodalom most már eltűnt, többet ér ez nekünk egy nyert ütközetnél, vagy az aranyvalutánál, vagy államadósságaink törlesztéseinek, vagy az önálló magyar banknál.

Tehát csend legyen, mert ime egyszerre megszabadultunk minden bajainktól! Egy új éra küszöbéhez jutottunk. Ne zavarjuk meg ismét a helyreállott harmóniát minden alapot nélkülöző elégedetlenséggel.

Az elkeresztelési rendelet visszavonása.

Laptársunk a »N. U.« írja, hogy a kormány megállapodott abban, mikor fogja az 1890 februári rendeletet, mely elkeresztelési rendelet czímmel olyan hírhedt és végzetessé vált, hatályon kívül helyezni. Október 1-én, mikor a már szentesített három egyházpolitikai törvény érvénybe lép, az említett rendelet is visszavonatik, ámbár nem sok visszavonni való van rajta, mert a gyakorlatban csak igen kivételesen volt tényleg végrehajtható.

Az elkeresztelési rendeletet még a Tiszakormány, illetve vallásügyi minisztere, gróf Csáky Albin adta ki s ez a rendelet Tisza Kálmán miniszterelnökségének s közvetlen személyes uralmának utolsó ténykedései közé tartozott, mert Tisza már a következő hónapban visszalépett. A rendelet csak utóbb emelkedett

Hatóságilag

engedélyezett

Végeladás.

Az üzlet lebonyolítása céljából a raktáron levő óriási mennyiségű férfi- és gyermek-ruhák fél árral árussítatnak el.

NAGYVÁRAD, Olasz, Bémer-tér (Poyvár-ház.)

(a »Magyar király« kávéház mellett.) 10-10

NEUMANN ADOLF üzletében.

NAGYVÁRAD, Olasz, Bémer-tér (Poyvár-ház.)

(a »Magyar király« kávéház mellett.)

jelentőségre, mikor végrehajtására került a sor. A katolikus papságban hatalmas mozgalom támadt ellene s Csáky gróf, ki az öntudatlanul földézett viharnak urává lenni képtelen volt, folyton szélsőbb irányba tereltette magát, míg végre a legradikálisabb egyházpolitika előharczósa lett. Ez a politika azután őt magát is elsodorja, de munkájának hatásait az ország nem egyhamar fogja kiheverni.

A magyar nemzet öt hosszú esztendőt veszített el terméketlen küzdelmekben. A főfontosságú reformok egész sora elodáztatott; helyettük megkaptuk a leghevesebb felekezeti tusákat. A társadalmi béke hosszú időre megzavartatott s mindenütt a legszélsőbb fanatizmus kerekedett felül az állam és belső nyugalma kárára.

Mélyen elszomorító, kínos emlékek fűződnek tehát az elkeresztelési rendelethez s hatályon kívül helyezése mindenestre megnyugvást fog kelteni, ámbár a fölkapart szenvedélyeket aligha fogja többé lecsendesíteni.

A bécsi városi tanács feloszlata.

Tegnap jeleztük már e helyen, hogy a tegnapi kitűzött új polgármester választásnak csak akkor lesz eredménye, ha a liberálisok egy része kompromisszumra lép az antiliberálisokkal. A tárgyalások azonban nem vezettek sikerre és így a minisztertanács határozata alapján az alsó-ausztriai helytartóság a községtanácsot feloszlatta.

Ezzel véget ért a jelenlegi alpolgármester és a városi tanácsosok hivataloskodása.

Az új választások keresztülvitelével és a község ügyeinek vezetésével dr. Friebeis kerületi főnököt bízták meg. Dr. Friebeis illetik meg mind a jogok, a melyeket a községi rendtartás szerint a községtanács, a városi tanács és a polgármester gyakorolnak.

A liberálisokat a feloszlata nagyon deprimálta, mert úgy fogják fel, hogy az az antiszemita nézve kedvező. Attól félnek ugyanis, hogy az új választás nyáron lesz és ez esetre nagy vereségeket szenvednének.

A szabályok értelmében az új választást hat hét alatt kellett megejteni. Azonban elterjedt az a hír, hogy a szakaszban olyan magyarizációt fognak adni, a melynek értelmében a hat héten belül csak a választások kiírásának kell megtörténni, a választás maga azonban szeptember havában volna. Teljesen a kormánytól függ, milyen magyarizációt akar adni a kérdéses paragrafusnak.

Az újonnan kinevezett kormánybiztos holnap délelőtti 10 órakor fogja a város ügyeit dr. Lueger kezéből átvenni. Tizenöttagu tanácsot fognak melléje adni, amelynek nyolcz tagja liberális, hét antiszemita lesz. Ebben a tanácsban mellőzni fogják a pártoknak szélső tagjait és vezetőit, hanem éppen a kevésbé exponált egyéniségeket fogják kevéni.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Jolánka — Gizikéhez.

— Nyílt levél. —

Nagyvárad, 1895. május 31.

Édes aranyos Gizikém!

Istenem, Istenem, hogy miért nincsen is mindenütt telephón a világon? . . .

Olyan borzasztó az mikor az ember, annyit, de annyit akarna mondani egyszerre, s mindezt amit csak mondani akar, mindenmondatot, minden szót, betűnként le kell írni.

De még ez nem elég.

Ha az ember összefűzte azokat az apró kis kerek betűket, még egy itéletnapig kell reá várni, míg az ember feleletet hall reá.

Most, mikor minden perecz drága, minden pillanat kincsét ér, két napig várjon az ember egy: »igenre«, vagy »nemre«.

Vagy dehogy is! . . .

A »nemre« — nem. Én csak »igent« akarok hallani, hiszen tudod édes aranyos Gizikém, milyen boldog emlékü szó nekem ez az »igen!« . . .

Ah! . . . Ha rá gondolok . . . most is szédül a fejem, s úgy dobog a szívem, hogy majd kiugrik a helyéből.

Hogy is teremthetett a jó Istenke, ilyen

Lapszemle.

Budapest, 1895. május 31.

A „Magyar Állam“ Kapuzárás cím alatt a parlamentet henyéssel vádolja, mint a mely 1892. óta folytonosan az egyházpolitikán kerdőzött, s ezenkívül érdemleges munkát alig végzett. De a szabadelvű párt komoly reformhoz nyulni nem is mert, mivel főmozgatója a korrupció, s ez minden fontosabb nemzeti munkánál rögtön előtűnt volna. Most következik a négy hónapi vakáció, azután a budget, ezt követik a milleniumi ünnepek, életbe vágó dolgokról tehát még sokáig nem lesz szó, a miért is Bánffy még sokáig fog főminiszterkedhetni. Így vált a törvényhozás pusztá erkölcsi tartalom nélkül sinylődő intézménynyé.

A „Hazánk“ a bécsi polgármester választásról cikkeznek, s dicséri a bécsieket, a miért a liberálisok hazug jelszavainak többé már nem adnak hitelt; egyuttal pedig megrója a liberális magyar sajtót a Bécsről irt alaptalan és hazug rágalmakért.

A „Magyar Hirlap“ a Lueger diadaláról cikkeznek nagy elkeseredéssel s azt mondja, hogy a liberálisok veresége Bécsben nyílt hadüzenet Magyarország ellen. De vigyázzanak a klerikálisok, mert Kálnokytól kezdve még mindenkinek beletört a foga, a ki Magyarország jussába beleharapott, tehát rájuk is ez a sors vár.

A „Budapesti Hirlap“ az állapot Bécsben cím alatt annak okait kutatja, hogy miért szenvedett a szabadelvűség. Bécsben vereséget s ezt azokban a nagy mulasztásokba és hibákban találja fel, melyeket a liberálisok évtizedek óta elkövettek. Egyébiránt Luegertől nem fél, hogy Magyarországnak valami kárt okozhasson, mert arra ugymond, ma már Bécs nem elég erős.

A „Magyarország“ Harcz és háboru cím alatt a június 6-án összeülő delegációk képét festi le, s elmondja, hogy a tárgyalások csak úgy folyhatnak le simán, ha Goluchovszky elküldi Rómába a jegyzéket, ha a román udvarnál érdekeinket jobban védik, s ha Magyarországnak a külpolitikára való befolyása biztosítottatik. De valamint nem várhat ennyi enerzsiát a mostani kormánytól, ugy azt sem hiszi, hogy a magyar delegáció felzudulna a miatt a négy és fél millió tulkiadás miatt, a melyet a külügyminiszter elkövetett.

Az »Egyetértés« azt igyekszik bizonyítani, hogy az egyházpolitikai törvények nem forgatják fel, sőt még jobban szabályozzák a társadalmat, és hogy a vallásellenes jeleggel valósgában nem is bírnak, s a katolika egyház tanait sem sértik tényleg meg.

A »Pesti Hirlap« alja, ki méletlen és gunyos hangon a néppárt ellen cikkeznek a kath. vallás legszentebb dolgairól a legnagyobb cynizmussal ír, cikkének alapeszméje az, hogy józan ember kath. kázinónak tagja nem lehet és az államnak kötelessége a kath. köröket feloszlanni.

A »Nemzeti Ujság« azt írja, hogy Magyarországon a kulturharcz teljes mértékben kitört. Mindkét küzdő fél hatalmas. Valóságos licitáció kezdődik, hogy ki áldoz többet Magyarország állami önállóságából és nemzeti egységéből — hitfelekezeti előnyökért.

Hogy ily viszonyok közt Magyarország állami önállósága és nemzeti egysége mily jövőnek néz eléje, az minden elfogulatlan ember előtt nyilvánvaló lehet.

A »Nemzet« a néppárti iroda ellen ír dühös hangon, a miért a napokban szétküldött körleveleivel a néppártnak készíti a jövő választásokra a talajt; alattomosággal vádolja a papságot, mert nyilvánosan nem merete kiadni a szóban forgó felhívást.

A »Pesti Napló« a bécsi polgármester választásról és a liberálisok vereségéről írva azt mondja, hogy a szabadelvű párt számban egy parányit megfoghatott, erkölcsi erőben meggyatkozott, hanem gyarapodott. Erkölcösznésre nincs szüksége, a saját megaláztatásába rohanni nem fog. A bécsi példa zürzavara részvétet ébreszt egyfelől, másfelől pedig óvatosságra int.

Katholikus mozgalmak.

A néppárt szervezkedése.

Legjelentékenyebb esemény e téren az, hogy Győrött május hó 19-én megalakult a néppárt.

Mintegy 60 tekintélyes polgár gyült össze a mondott napon, kik az összes városrészeket képviselték.

A megjelenteket Mohl Antal kanonok-plébános üdvözölte, s egysersmind lelkes szavakkal esetelte a jelenlegi tarthatatlan politikai állapotokat, melyek nemcsak a katolikusokat de általában a kerszténységet mélyen sértik. Kifejtette hogy országszerte, így városunkban is szükséges oly párt megalakítása, a mely e tarthatatlan és veszélyes iránynak végét szakítva, helyes irányban a haza és a kerszténység közös jólétét teremse meg. Ilyen pártnak tartja az országos néppártot, melynek elveit minden jó kersztény hazafi kézséggel elfogadhatja. Miután ezek az elvek a jelenlevők előtt már a kibocsátott felhívásokból ismeretesek, felhívja a jelenlevőket, hogy a néppártnak Győrött megalakítása iránt véleményeiket ter-

édes aranyos szót a világra, mint az édes »igen!«

Lásd aranyos Gizikém, most is olyan boldos, ábrándos jószág vagyok még, mint négy hónappal ezelőtt.

Lásd én ugy hallom, mintha azóta a bál óta százezerszer ismétlődött volna az az »igen!«

Pedig, hogy megjedtem, mikor először kimondtam! . . .

Jééé! . . . még most is kaczagom, — ha rá gondolok, — hogy, hogy lehettem olyan félnék kis ostoba libácska?

. . . Meddig fakkgatott! . . .

. . . Hányszor kérdezte!? . . .

S én . . . én . . . a félnék kis mokus, olyan gyöngének éreztem magamat akkor! . . .

. . . Oh, most már nem.

Eltudnám neki mondani százszor is, ezerszer is egymásután, hogy: igen, igen, igen, — százszor is igen, ezerszer is igen! . . .

Tudod, — nagyon szeretem.

Lásd, nem olyan mint a többi! Már négy hónapja mult, hogy megvallottuk egymásnak, — a mit különben ugy is régen tudtunk; de hidd el, hogy ma is éppen olyan édes, aranyos; olyan előzékeny, olyan udvarias; a világrért sem érezteti vélem, hogy tulajdonképen ezélját elérte.

Büszke rá, hogy szeretem, soha sem székkánt, nem bánt, nem czélogtat, nem féltékenykedik, szóval egy kelta gyerek.

Pedig lásd csak ezektől féltém! . . .

Tudod jól; elég sok intő példa volt előttem, hogy láthassam: mint szoktak banni a férfiak azzal, kiknek már szerelmét birják?

Édes istenkém, mennyit sirt szegény Berta is emlékszel rá? . . .

A völegénye folyton szekirozta a régi ideáljaival.

Ha jobbra nézett az volt a baj, ha balra akkor meg ez.

Ha valakire rámosolygott, ráfogta, hogy: kaczerkodik.

Ha valakire komoly arcot vágott akkor régi idők aprehenzióját sejtette benne; s még mindezekhez azaz utálatos féltékenykedés! . . .

Jajj! . . . Nincs ostobább, mint egy féltékeny férfi! . . .

És ha még hozzá tudná, az illető, hogy nemesak esunya, hanem nevetségesség is, mert a saját »én-jében való bizalmatlanságát árulja el vele, . . . én azt hiszem Gizus, ha én férfi lennék, nem volna olyan ember a világon, a ki féltékeny tudna tenni.

Mert hát végre is, vagy szeretne a menyasszonyom (no tudod már én is annak tartom magamat, ugy magunk között) vagy nem.

Ha az volt igazán akkor mit féltsek rajta.

Ha meg nem szeret, akkor édes aranyosom elhedegülte azt a boldogságot Szent Dávid.

jeszszék elő s a kiviteli módozatokra határoz-
zannak. A tanácskozás vezetésére a polgárság
tagjai közül Bulkó Ferenczet ajánlja.

Az értekezlet a kijelöléshez hozzájárult
és Bulkó Ferencz elfoglalván az elnöki széket,
folkérte az értekezlet tagjait: nyilatkozzanak
az iránt, hogy kívánják-e Győrött a néppártot
megalakítani.

Az elnök e felhívásra az értekezlet egy-
hangulag és lelkesedéssel kimondotta, hogy a
néppártot Győrött megalakítja.

A további mozgalom vezetésére megválaszt-
ották Bulkó Ferencz mellé társelnökül Pra-
csinger Ödönt és Tengeres Andrást, s egyttal
megválasztották a bizottsági tagokat azzal a
megbízással, hogy szabály-tervezetet készít-
senek és ezt annak idején az egybehívandó
népgyűlés elé terjeszszék elfogadás és végleges
megalakulás céljából.

Mohl Antal indítványára az értekezlet
bizalmat szavazott Agliardi nunciussnak,
s a következő sürgőnyt menesztette hozzá:

Győr városának egybegyűlt katolikus vá-
lasztó-polgárai zokonvenén és szívük mélyéből
rosszalván az Excellenciád iránt hazánkban
tanúsított jogtalanságot reám bizták azt az
igen kedves kötelességet, hogy Neked mély
tisztelőnként és a Mária országában való
jószágos tartózkodásodért hálás érzelmeinket
jelentsem. Mohl Antal, Kanonok-plébános.

Még Jelics Antal, dr. Surányi Jenő és
Hacsinger M. intéztek a jelenvoltakhoz utba-
igazító és buzdító szavakat, s azután az érte-
kezlet befejeztetett.

A pozsony megyei néppárt végrehajtó-
bizottsága legutóbbi értekezletek alkalmával
hasonlóképen részvénytárgyat küldött a
nunciussnak.

Ezen részvénytárgyatban mély fájdalmát
nyilvánítja azon sérelmek és vádak fölött,
melyekkel a nunciust oly tapintatlanul és
igazságtalanul illették.

A sopron megyei néppárt egyelőre a
sajtó terén az eddigénél is nagyobb akcióra
készül. Tudniillik Póda Endre soproni
apátplébánosnak »W s t - U n g a r i s c h e s
V o l k s b l a t t « című lapja, mely eddig
hetenként háromszor jelent meg, legközelebb
napilappá fog átalakulni.

NAPTÁR.

— Junius 1. —

Szombat. Róm. kath. Pamfil vt. Prot. Jusztin. Gör.
kel. május 20. Tallalé. Izr. Sivau 9. S. Nassa.

Nap két 3 óra 56 p., nyug. 7 óra 27 p. Hold kelle
1 óra 48 p., nyug. 12 óra 42 p.

Jun. 1. A biharmegyei gazdasági egylet választmányi
ülése d. e. 10 órakor a megyeházán.

Arra, hogy: »majd megszökik!« nem
adok én semmit.

Nem vagyunk mi boczik, hogy meg-
szokjunk... nem igaz?... ha mi szeretünk
egy nem kell minket szoktatni... még mi
szoktatunk mást, ugy-e Gizus!...

No de elég ebből az oktan csevegésből.
Más az, a mit tulajdonképen veled közölni
akarok.

A nagy álm megvalósul.
Junius elsején megtartják ezt a remek
mulatságot, melyet mamám a minap említett
Tuczi néninek.

Természetesen, mi is részt veszünk benne,
s ennél fogva remélem, hogy: te is.

Akkor aztán együtt lennénk: Én is, Te is,
Mi is, Ti is, Ók is, értesz engem ugy-e
aranyos Gizikém?...

Tudod az egész multság pompásnak
ígérkezik.

Ott lesz Nagyvárád színe-java, s az arany
ifjúság. (Tudod olyan számba menő ifjúságot
értek.

S a mi a legfőbb aranyos Gizikém, nem
lesz sőtét az éjszaka.

Annyi, de annyi csillag fog ott tündökölni,
egy, páros, hármas, hogy nincsen annyi csil-
lag még az égen sem.

Ott lesz az egész garnizon, nos azt
hiszem, egyebet nem kell mondanom arra nézve
hogy biztos legyen a pompás multság sikere.

- Jun. 1. Az orvos és gyógyszerész egylet szakülése d. u.
5 órakor a jogakadémián.
3. Biharmegyei közigazgatási bizottságának ülése
d. e. 10 órakor.
4. Középkolai tanulók kerületi tornaversenye
Nagyváradon.
5. A községi polgári fiúiskola s a községi elemi
fiú- és leányiskolák júniálisa d. u. 3 órakor a
városligetben.
6. Nagyvárád város közigazgatási bizottságának
ülése d. u. 3 órakor.
9. A »László«-malom új részvénytársaság megalakulása.
13. Nagyvárád városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
15. A megyei központi választmány ülése.
24. A »László«-malom elárverezése d. e. 10 órakor
a régi malomtelepen.

Ujabb miniszteri körrendeletek.

A belügyminiszter körrendeletileg tudatta a tör-
vényhatóságokkal, hogy Szászországba érkeztek
azon idegen országbeli munkások, kiknek hazájában
a himlőoltási kenyszer egyáltalán nincs, vagy csak
10 éven belül állt fent, védhimlőoltásnak vettek
alá.

Csak azon munkások vétetnek ki ezen elbánás
alól, kik kimutatni képesek, hogy eredménynyeloltva
vannak, vagy hogy himlőt állottak ki.

*

A belügyminiszter felhívta a törvényhatóságok-
kat, hogy a területükön levő köz- és magánkórhá-
zak gondnokságait szigoruan figyelmeztessék és ut-
sítsák, hogy a felvételre jelentkezett s magukat
gácsországi származásuaknak jelző betegek s külö-
nösen az izr. vallásuak felvételi jkveinek és többi
kórházi iratainak kitöltésénél a lehető legnagyobb
figyelemmel járjanak el s az adatokat pontosan s
kellő helyesirással és olvashatóan vezessék be, mert
az e tekintetben, előálló mulasztások folytán behaj-
thatlan költséget az illető kórházi gondnokság lesz
köteles megfizetni.

A miniszter rendeletének kiadását azzal indo-
kolja, hogy feltűnően hiányosak a gácsországi származásuaknak jelzett zsidókat, illetőleg a szükséges adatok, mert ezek már a kórházba való felvételük alkalmával saját valódi melléknevük helyett öszhatmulag felvett keresztényneveket mondanak be s ez által a honosság és illetőség megállapítását felette megnehezítik.

*

A belügyminiszter tudatja a város közönségével, hogy Joly H. a francia kormány megbízása folytán az elhagyott és elzűllött gyermekek befogadására rendelt intézetek s az ezekkel kapcsolatos intézmények helyszini tanulmányozásával bizatván meg, a törvényhatóság területén levő ilyenmü intézeteket is megfogja látogatni.

Joly H. miniszteri nyílt levéllel is el lesz látva, s a miniszter egyébként is a törv. hatóság támogatásába és jóakaratu figyelmébe ajánlja.

Semmi czeremónia Gizikém. Fölveszed a kék karton ruhádat, egy sanzsen másit csinálisz, túll-ból s kész a nagy toalett. Én is így leszek öltözve.

(Ök is blúzban lesznek ne félj!)

Attól ne félj, hogy megfázunk. Mert arról gondoskodva van, hogy ha a Rhédey-kertben hűvös találna lenni, készen áll a Sas nagyterme, s oda vonul az egész publikum: ott aztán felvirradhatunk piros Pünkösöd napjára.

Enni valót ne hozz semmit.
Viszünk mi eleget. Egy hideg libát, két rántott csirkét, egy dobos tortát, s egy kalap-
skatulya czukrász süteményt.

Ez is kárba vész tudom, hiszen nem enni jönnek oda azok a kik mi-értünk jönnek. Tehát: »igen!« ugye drága édes Gizim?... Bejöttök ugy-e aranyos?

Lásd en olyan, de olyan boldog lennék, ha együtt lehetnék, s én remélem is hogy együtt leszünk.

Czirógasd körül az öreget, jó ember az. Tuczi néni meg tudom, hogy ugy is szívesen jön. Tehát pá aranyom, ... a viszontlátásra a Rhédey kertben szombat délután 5 órakor.

Isten veled, ölel csókol
forrón szerető
Jolánod.

A másolat hitelül:

Mars.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő hz-
letekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Urí-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtatnak.

* **Előfizetési felhívás.** A »Tiszántul«
programja eléggé ismert az olvasó kö-
zönség előtt, azzal újból foglalkozni feles-
leges. Ez alkalommal csupán arra aka-
runk rámutatni, hogy lapunk a legolcsóbb
az egész országban és mindamellert olyan
tartalmas, hogy bármely vidéki lappal ki-
állja a versenyt. Ugy van szerkesztve, hogy
a központi lapokat teljesen nélkülözheti
az olvasó és mégis bő tájékozást nyer
mindenről, ami az országban vagy a haza
határán tul történik és feljegyzésre méltó.
Mától, azaz június hó 1-től kezdve új
előfizetést nyitunk és kérjük lapunk olva-
sóit és barátait, hogy a »Tiszántul«-t mi-
nél szélesebb körben terjeszteni és aján-
lani sziveskedjenek. Egyttal jelentjük,
hogy intézkedtünk az iránt is, hogy ki-
adóhivatalunk azon előfizetőinknek, kik
fürdőre, vagy nyaralni mennek, a la-
pot a bejelentendő czim alatt pontosan
expediálja. Az előfizetési feltételek lapunk
homlokán olvashatók.

* **Bérmálás a székesegyházban.**
Pünköszt első napján a székesegyházban
reggel 8 órakor kezdődik az ünnepélyes
szentmise, melylyel kapcsolatban fogja
Schlauch Lőrincz bibornok-püspökünk
a bérmálás szentségét a nagyváradi fel-
serdült róm. kath. ifjuságnak, s a még
valami oknál fogva meg nem bérmált fel-
nőtt hiveknek kiszolgáltatni. Mint értesü-
lünk, a bérmálandók száma az 1000-et
meg fogja haladni.

* **Négy érdekes csillag.** Az esti égen most
együtt van a két legfényesebb csillag, a Vénusz és
a Jupiter; közel a vonalhoz, amely a Vénusztól a
Pollukszig vezet, áll egy kissé világos, vöröses csil-
lag, a Mars. Ettől kissé nagyobb távolságra délkelet
felé van a Szaturnusz, amelynek gyűrűjét már most
is jól lehet látni. A csillagok e nagy csoportjához
csatlakozik a Merkúr is. A Merkurt csak ritkán lehet
este szabad szemmel látni, s akkor is csak néhány
napig. Így aztán sok emberrel megtörténik, hogy
egész életében sem látja a Merkurt. Így volt
ez Kopernikussal is, aki halálos ágyán panaszkodott,
hogy ezt a szép csillagot ő nem láthatta. Junius
első napjain nagyon szépen lehet a Merkurt látni.
Negyed óra hosszáig ha valaki alkonyatkor az égre
néz, ama helyre, ahol a nap lement és az ég a leg-
világosabb, akkor az alkonyatban észrevehet egy
világos csillagot. Ez a Merkúr. A nap lementé után
két óra mulva ez is eltűnik.

* **Az új nagyváradi pénzügyigazgató.**
L u k á c s, pénzügyminiszter Biharvármegye
közigazgatási bizottsághoz május hó 27. kelet-
tel leiratot intézett, melyben tudatja, hogy a
nagyváradi pénzügyigazgatói állásra P a p p
Miklós pénzügyitanácsost, — Trencsénvármegye
kir. pénzügyigazgatóját s a j á t k é r e l m é r e
hasonló minőségben áthelyezte.

Üdvözöljük az új hivatal-főnököt s remél-
jük, hogy a »saját kérelmét« nem lesz oka
megbánni, mert tudjuk róla, hogy méltányos,
komoly tisztviselő, a ki nem csak beamter,
hanem ember is, ki össze tudja egyeztetni a
kincstár érdekeit azon város polgárainak ér-
dekeivel, a hol ő annak társadalmában már
állásánál fogva is előkelő tényező.

Nem lesz oka meg bánni a cserét, mert

Nagyváradon az olyan előzékeny és jómodoru embert, mint P a p p Miklós, hamar megszerzi magának a népszerűséget.

* **Oltárkép.** Gyönyörű, művészi kivitelű és teljesen magyar tárgyú új oltárképpel ajándékozta meg az egri főkáptalan, mint kegyuraság, a pusztaszentmargittai templomot. A nagy képet, a melynek főalakjai árpádházi boldog Margit, IV. Béla magyar király leánya, a hajdani margitszigeti kolostor fejedelemsasszonya és szűz Szent-Margit vértanu. S a j o s s y Alajos festette, a kitűnő nevű egyházi festő. Boldog Margitot mint dominikánát ábrázolja a kép, a mint buzgó imádságban térdepel és imájára megjelennek előtte szűz Szent-Margit, hogy további szent életre buzdítsa és lelkesítse. Ezzel a felfogással megoldotta a festő azt a nehéz problémát, hogy boldog Margit — a ki nem szent — legyen az oltárkép főalakja, de azért az egyházi szempontok is érvényesüljenek. A valóban művészi alkotás Sajóssy Aladárnak már a n y o l e z v a n k e t t e d i k o l t á r k é p e.

* **Felmentés.** Ő Felsőge Mouillard Viktor egészségi okokból szabadságot ezredes, ki Nagyváradon is évekig lakott, a II. Vilmos württembergi király nevével elnevezett 6. sz. huszárezred parancsnokságától felmentette.

* **Dr. Csatóry Lajos huszonöt éves jubileuma.** Csatóry Csatóry Lajos, az államvasutak főfelügyelő orvosa tegnapelőtt ünnepelte szolgálatának 25 éves jubileumát. Ez alkalomból szép ünnepély volt az államvasutak budapesti igazgatósági épületében, a hol a vasuti orvosi kar jelenlétében dr. Stáhly Ignác üdvözölte a jubiléumot. A szónok meleg szavakban esztelte Csatóry működését, a vasuti orvosi kar nevében gyönyörű gyémánt mellűt adott át az ünnepeltnek. Csatóry meghatva mondott köszönetet a szívélyes megemlékezésért. Beszédében hangsúlyozta, hogy a magyar államvasuti egészségügy a külföld elismerését is kivívta és kérte kártársait, hogy e fontos érdek szolgáltatásban továbbra is tartanak ki. Lelkes éljenzés követte Csatóry beszédét, melynek elhangzása után az ünnepély véget ért. Este a jubiléus tiszteletére az Angol királynőben látogatott bankett volt.

* **A miniszter nem jön...** Jó forrásból merített újabb értesülésünk szerint a nagyvárad kerületi tornaversenyen a vallás- és közokt. m. kir. miniszter: dr. W l a s s i c s Gyula nem lesz jelen.

* **Az más.** Két atyafi beszáll a vonat kocsiába és nagy diskurzusba erednek egymással. A vonat eközben megindul. Nemsokára jó a konduktor skéri a jegyeket. Az egyik paraszt odaadja a magáét, míg a másik nagy flegmával így felel:

— Én, kérem ássan, nem utazom, csak a Pista komámát kísérem Egerbe.

* **Végh Ödön Carrierje.** Amennyire sajnáljuk, hogy Végh Ödön nagyvárad pénzügyigazgatósági segédtitkár körünkben távozik, annyira örülünk másrészt, hogy a mi fiunk ugyiszólván kitüntetésben részesült. Végh Ödönt ugyanis, — mint értesülünk — kiváló tehetségére tekintettel a pénzügyminiszter a m. kir. pénzügyi közigazgatási bírósághoz osztotta be. Hisszük, hogy rövid időn gratulálhatunk az előléptetéséhez is.

* **Egy bibornok halála.** Ruffo-Scilla bibornok, a vatikáni paloták praefectusa május 30-án Rómában meghalt. Az elhunyt főpap még aránylag fiatal, 55 éves volt. A porosz kulturharcz békés megoldásában része volt. Éppen a legváltásosabb időben 1879—89 volt müncheni nunczius és mint ilyen ő folytatta Bismarck herczeggel, az akkor birodalmi kancellárral a végleges tárgyalásokat.

* **Uj csapás a megyében.** V a s k o h r ó l írják lapunknak, hogy ott egy légyhez hasonló bogár öli egymásután a gyengébb szervezetű marhákat. Ugyanis a legelőn berepül a jószág orrába és ettől megvadulva futni kezd a szegény állat és fut mindaddig, míg ledobban. a

mikor aztán rövid idő alatt kiadja az utólsá lehelletét. Az erősebb szervezetű jószágokat, ha sikerül őket elfogni, okkal-gonddal megmentik az elhullástól. Mindenesetre különös dolognak, majdnem hihetetlennek tetszik a hír, de a marhakereskedők az állítják, hogy ők is tapasztaltak már ezen a vidéken hasonló eseteket.

* **Harcz egy medvével.** Veszedelemes kalandja volt a napokban egy zsári juhásznak. A községben ugyanis észrevették, hogy a karámba terelt nyáj minden reggelre megfogy egy-két birkával. K o m á r András juhász egyik éjjel erős kutyavonításra ébredt fel s azon hiszemen, hogy ismét tolvaj jár a nyáj között, gyorsan kiment az akolba, a hol a birkák bőgye bujtak össze egy sarokba. A mint körülnézett, észrevette, hogy egy hatalmas medve mászik át a kerítésen. Fokosával reá támadt és kétségbeesett küzdelembe kezdett vele. Egyizben ki is siklott már a nagy állat kellemetlenül ölelő karjai közül, de a medve újra megkapta. Szerencsére éppen akkor ért oda két juhászbojtár, kik a veszedelemes éjjeli vendéget doronggal agyonverték. A megsérült juhászt, kit a medve karján igen megsebesített, a kórházba vitték.

* **A bibornok kegyadománya.** Grunvald Henrikné. alelnökő lapunk utján tudatja, hogy Dr Schlauch Lőrincz biboros püspök havi kegyadománya szombaton június 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben.

* **Tüntetés a magyarok ellen.** B u k a r e s t b e n, május hó 25-én, a kolozsvári mostreöp vádlottjai elítélésének évfordulóján, nagy tüntetést rendezett a diákság a magyarok ellen. Este vagy 150 diák gyűlt össze egy nyilvános helyiségben, kik előtt elsőnek Roberto Fava hírlapíró mondott dühös beszédet, melyet azzal fejezett be, hogy rövid idő múlva a r o m á n l o b o g ó f o g o t t l e n g e n i, a h o l m o s t a z e l n y o m a t á s i d e j é t é l i k a r o m á n o k (?!) Beszéltek még U r e c h i a, J a n k o v e s e u, D e l a v r a n c e a és más magyarfaló román agitátorok. Valamennyinek a mondókáját frenetikus tapsal és éljenriadalommal fogadta a diákság.

* **Kinevezések.** A pénzügyminiszter Fedor Károly békés-esabai adóhivatali ellenőrt a margittai kir. adóhivatalhoz adótárnokká, Bertalan Sándor tenkei m. kir. adótisztet pedig a gyulai adóhivatalhoz ellenőrré nevezte ki. — Fejérvármegye főispánja Mosztics Vladimir sarkadi járási állatorvost Fejérvármegye törvényhatósági állatorvossává nevezte ki.

* **Rómer Flóris szobra Pozsonyban.** Az évek előtt elhunyt híres régiségbuvárnak egykori nagyvárad kanonoknak szobrot emelnek Pozsonyban, melynek azt az utcáját, hol a tudós lakott, nemrég R ó m e r F l ó r i s - u t c á j - n a k neveztek el. Közélebb bizottság alakult Pozsonyban, mely a szobor helyét állapítja meg s a gyűjtést fogja intézni. Adományokat is szívesen fogadunk és nyilvános nyugtázás után illetékes helyére juttatjuk el.

* **Nyugalomba vonuló tűzoltó-parancsnok.** A városi tűzoltók felügyelő parancsnoka: Mendl . . . — mint hírlik nyugalomba vonul és helyét Maszlay (Gyagyovszky) Károly foglalja el, aki most még könyvkötő iparos ugyan, de azért az önkéntes tűzoltó-egyletnek évek óta kitűnő buzgalmu és szakértő tagja.

* **A szegedi államfogház új lakója.** Lepényi Miklós rom. kath. hitoktató, a kit ez év februárjában Megtörtént című czikke miatt királysértésért hat havi államfogházra ítelt a budapesti sajtóbíró, ma, június 1-én vonul be büntetésének leülése végett, a szegedi államfogházba. Barátai és tisztelői mintegy 20—25-en összejöttek a budapesti Drexler-féle vendéglőben, hogy kedélyes vacsoránál bucsuzzanak el az elítélttől. Az első felköszöntőt dr. Kontur Béla mondotta, türesemre, kitartásra buzdítva az elítéltet. Lepényi meghatottan válaszolt a köszöntőre, kijelentve, hogy királysértési szándéka sohse volt, s hogy türelemmel fogja viselni sorsát. A társaság éjjel tájban oszlott szét.

* **Ovónó-választás.** Tegnapelőtt tartották meg Kismarja községben az ovónó-választást Szász Ágoston megyei törvényhatósági bizottsági tag elnöke alatt. — A kijelölt pályázók közül — mint tudósítónk írja — K r u t s ó Mariska komádi lakos, okl. ovónó lett a győztes nagy szótöbbséggel.

* **A város közönsége a nagyvárad kir. jogakadémiai segély-egylet** alapja javára annak idején 500 frtos alapítványt tett. Ennek kamatait vagyis 25 frtot a nevezett egylet ifj. K o c s á n János IV. éves joghallgatónak adta ki s erről dr. B o z ó k y Alajos igazgató tegnap értesítette a város polgármesterét.

* **Kölesönös megelégedés.** Két inas beszélget egymással:

— Nos, hogy vagy megelégedve a gazdáddal?
— Jól megvagyunk egymással. Minden reggel kiporoljuk egymás kabátját . . .

* **Beleőrült a tűzbiztosításba.** K. Henrik nagyvárad szatócs három helyen is bebiztosította a házát. És — hogy, hogy nem, pár héttel ezelőtt a tető kigyuladt. A rendőrség megtartotta a vizsgálatot és gyanusnak találta azon körülményt, hogy a ház három helyen is biztosítva volt: ezért az ügyet áttette a kir. ügyészséghez. K. Henrik ellen elrendelték a vizsgálatot és ez annyira megzavarta, hogy tegnap a közkórház elmebetegéi közé kellett beszállítani.

* **Czigányleány szerelme.** A Tiszalucz határában sátorozó cigányok közül egy szép, fiatal, feketeszemű leány beleszeretett valakibe. Nem tudni, hogy ki szerelme tárgya, mert a lány a legnagyobb faggatásra sem akarta elárulni. Csak búsult, szomorkodott egész nap, nem tudta megvigasztalni senki. A sok búsulásban homály borult elméjére s ilyen állapotban beleugrott a Tiszába. Tettét észrevették a halászok, utána eveztek és kimentették. Mikor a vízből kihúzták, a leány zokogásba tört ki és folyton azt kiabálta, hogy ereszszeék el, mert meg akar halni. Egyszerre elcsendesedett, majd hirtelen nevetésben tört ki és mindenféle érthetetlen dolgokat beszélt össze. A cigányok nagy nehezen lecsendesítették a szerelmében megőrült leányt s aztán sietve összeszedték sátorfájukat és elköltöztek a szomorú helyről.

* **Városi jogügyi bizottsági ülés.** Nagyvárad város jogügyi bizottsága folyó évi június hó 5-ikén délután 4 órakor a városház tanácstermében ülést tart, felhívjuk az érdekeltek figyelmét.

* **Kifosztott templom.** Mult esütörtökön virradóra kirabolták az aszódi rom. kath. templomot. A betörést, mint a jelek mutatják, gyakorlott professzionátus tolvajok követhették el. Elvittek két aranyzsentséget, két aranyozott kelyhet, egy paczifikálet, egy aranyozott szelencét és a templomi perselyeket, a bennök levő pénzzel együtt. A csendőrség kiderítette, hogy a betörést két német professzionátus betörő követte el, a kiket most köröznök. A jó ezimborák komédiáznak, háziszolgának, ékszerésznek szokták kiadni magukat, rendszeren a plébániák, templomok körül ólálkodnak egy börtáskával, melyben a betöréshez szükséges szerszámot tartják. Jó lesz óvatosnak lenni!

* **Betörés a vidéken.** J á k ó h o d o s o n — mint levelezőnk írja — ismeretlen tettesek tegnap éjjel Bartoss Gyula földbirtokos házához betörtek és onnan fehérnemüket, házi eszközöket és a eseléség összes ruházatát magukkal vitték. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást, de még eredménytelenül.

* **A veszprémi növendékpapság pázmányköre** 1895. évi június hó 2-án ünnepélyt rendez, melynek műsorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. Tartja Németh Gábor IV. éves papnövendék. 2. Viharban (Ima). Dürnertől. Előadja az intézeti énekkar. 3. Szent beszéd. Tartja Rezek Gyula II. éves papnövendék. 4. Az anya emlékszáva. Szövege Csajághy Sándor püspöktől. Dallama Goll Jánostól. Előadja az intézeti énekkar. 5. Jog, törvény és er-

köles. Bölcséleti értekezés. Irta Plel József II. éves papnöv. Felolvassa Strausz Antal IV. éves papnöv. 6. Tavaszdal. Goll Jánostól. Előadja az intézeti ének. 7. Milleniumkor. Óda. Előadja a szerző Németh Gábor. 8. Távolban. Magán-bassus, férfikar kísérettel. Möhring F.-tól. Előadja az intézeti ének. 9. El-nöki bezáró. Tartja Németh Gábor. 10. Szatócok (Népdal). Bartalus J.-tól. Előadja az intézeti ének. Kezdeté délután 4 és fél órakor.

* **A múlt hónap egészségügyi statisztikája.** A múlt hónapban született 129 gyermek 65 fiú és 64 leány; a törvénytelen születettek száma 22. A születési arány szám 35‰-os. — Elhalt 49 férfi és 48 nő, — együtt 97 egyén közöttük 32 idegen, a halálozási arányszám 2‰-os, tisztán a helybeliekre 17.8‰-os. A hevenyfertőző betegségek közül a ronesoló toroklob okozott 4 esetben halált. Ötven alól elhalt 34 gyermek. Halva született 4. A múlt havi szaporúság 64.

* **Jekelfalusi Lajos nyugdíjaztatása.** A magyar királyi államrendőrség főnöke, Jekelfalussy Lajos belügyminiszteri tanácsos — hetek előtt beadta a nyugdíjkérvényét megrendült egészségi állapotára való tekintetből. A kérvényt a miniszter elfogadta s Jekelfalussy már legközelebb nyugalomba vonul. Utódaként dr. Jeszenszky Sándor osztálytanácsost, a Replika-pörben híressé vált jeles ügyészt emlegetik.

* **APRÓ HIREK. Uj belső titkos tanácsos.** Bécsből jelentik, hogy a király Cziráky Béla gróf külügyminiszteri osztályfőnököt valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki. — **A honvédtiszt-kar elnömetesítése.** A honvédelmi miniszter valószínűleg, hogy hazafias érzését fényesen dokimentálja, az egész magyar honvédhuszár tisztikart testületileg felvettette a bécsi Campagne-Reiter-Gesellschaftba. — **Az üldözött kereszt.** A volhiniai kormányzóság keleti lakossága a kormányzó rendelete ellen, amely a közutakon levő keresztet eltávolítását rendelte el, a kormányhoz kérvényt adott be, hogy vonja vissza a sérelmes rendeletet.

**

x **Urak figyelmébe!** Szíves megtekintésre kérem *kalap-, cipő- és divatáru* raktáramat. — Különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét *fehér- és színes-batist* ingekre, férfi-, női- és gyermek *sárgaczipókra*. Stern Lajos divatáru raktára Bémer-tér, (Poynár ház.)

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2:12, 7:08, 1:48, 7:15, 3:42.	Budapest felé 2:26, 8:43, 11:04, 11:32, 2:22.
Kolozsvárról 2:19, 10:44, 11:17, 8:00, 8:38.	Kolozsvár felé 2:20, 7:15, 2:06, 3:58, 12:05.
Szegedről 8:30, 9:32, 5:30.	Szeged felé 4:25, 7:30, 10:20.
Aradról 9:32.	Arad felé 4:25.
Vaskóh-Belényesről 11:05, 9:09.	Belényes-Vaskóh felé 4:25, 1:48.
Gyoma-Kótról 10:05, 8:00.	Kót-Gyoma felé 6:55, 1:40.
Érmihályfalváról 8:10, 9:14.	Érmihályfalva felé 6:45, 4:35.
Szent-László és Félix fürdőből 8:15*, 10:10, 3:37*, 6:20, 8:55, 10:54*.	Szent-László és Félix fürdőbe 6:40*, 8:39, 2:05*, 4:45, 7:20, 9:19*.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

A nagyváradai kerületi tornaverseny.

— Az előkészületek. —

A kerületi tornaverseny rendezőségének két, bizottsága tartott tegnap ülést. Délután 11 órakor a fogadó bizottság ülésezett a vármegyeház kis termében dr. Bozóky Alajos elnöke alatt, melyen elfogadták, illetve tudomásul vették azt a programot, melyet lapunk múlt vasárnapi számának »Sport« rovatában már közöltünk volt. Az egyes érkező vonatokhoz 12—12 tagja a bizottságnak fog felváltva kivonulni. — Délután 4 órakor az elszállásoló bizottság Vidovich Bonaventura elnöke alatt a városházán ülésezett, melyen megbeszéltek az utolsó és végérvényes intézkedéseket az idegenek elszállásolása körül.

A tornaverseny bíráló bizottság tagjainak figyelmébe.

A tornaverseny bíráló bizottságának tagjait mély tisztelettel kérem, hogy helyismeret, valamint a bírálat egyöntetűségének megbeszélése céljából, június 1-én szombat délután 6 órakor, a Rhédey-kerti sport-téren, megjelenni méltóztassanak. — Az elmaradásra kényszerült bíráló urakat ezuttal bizalommal kérem, hogy a szükséges felvilágosítást tölem bármikor megkérdezni sziveskedjenek. Ezuttal is hozom tudomásukra, hogy a versenyterén csak abban a percben jelenjenek meg, a mint szerepük kezdődik. Bírálat után, az ítélethozatal céljából, a térről elvonulni; helyeiket a következő bizottságnak átengedni kegyeskedjenek.

N.-váradon, 1895. május 31.

Rátkay József.

A tornaversenyt és az ez alkalommal rendezendő népünnepélyt máától kezdve a következő szövegű plakátok hirdetik a közönségnek:

A középiskolai tanulók kerületi tornaversenye.

Nagyváradon, 1895. évi június hó 4-ik napján a helybeli lövész egyesület sport téren tartatik meg a következő ünnepély sorozattal:

1. Gyülekezés reggel 7 órakor a főgymnasium nagy udvarán s innen kivonulás az Uri-utczán, Szt. László-téren és Kert-utczán keresztül a sport-térre.
2. Felállítás d. e. 8 órakor.
3. Hymnus éneklése.
4. Szabadgyakorlatok d. e. 8 óra 10 perczkor.
5. Katonai gyakorlatok d. e. 8 óra 30 perczkor.
6. Futások d. e. 9 órakor.
7. Sztornázás d. e. 9 óra 30 perczkor.
8. Sulydobás d. e. 10 órakor.
9. Magas ugrás és magas rud-ugrás d. e. 10 óra 30 perczkor.
10. Távol ugrás és távol rud-ugrás d. e. 11 órakor.
11. Kötél huzás d. e. 11 óra 50 p.-kor.

Befejezésül »Szózat« éneklése, a verseny eredményének kihirdetése, a versenyek jutalmazása és hazavonulás.

Ezen tornaversenyre a nagyközönség tisztelettel meghívatik.

Belépti díjak: Ülőhely 1 frt, állóhely 50 kr, gyermek-jegy 20 kr. Belépti jegyek előre váltthatók a főgymnasium és főreáliskola igazgatóságainál, Kutasi D., Ungár Jenő, ifj. Berger Sámuel és Pauker Dániel urak üzlethelyiségeiben és a sport-tér pénztáráinál.

A tornaverseny tartama alatt a lövölde helyiségében ételek és italok lesznek kaphatók.

Kellemetlen idő esetén a tornaverseny a lovassági laktanya fedett lovagló-helyiségében fog megtartatni.

A rendező-bizottság.

Pünkösdi ünnepély a Rhédey-kertben.

A középiskolai tanulók kerületi tornaversenye alkalmából, a versenyben résztvevő ifjúság tiszteletére 1895. évi június hó 3-ikán, Pünkösöd második napján, a Rhédey-kertben, a helybeli katonai zenekar közreműködése mellett mulatságok, fényes kivilágítás és tüzi játékkal egybekötött nagy népünnepély rendeztetik, melyre a nagy közönség tisztelettel meghívatik.

Az ünnepély műsorozata:

1. Kertmegnyitás d. u. 4 órakor, teljes katonai zenekarral.
2. 5 órától 7 óráig népmulatságok és léggömbök felboacsátása a nagy köröndön.
3. 7 és fél órakor a tornaversenyben résztvevő összes ifjúság a lövölde és czélra berendezett helyiségében jóízű magyaros vacsorával megvendégeltetik.
4. 8 óra után tüzijáték.

A tüzijáték befejezése után kezdetét veszi a lövölde helyiségében tartandó zártkörű táncestély. Belépti-díjak: Egy személyjegy ára, mely a lövölde helyiségébe és a táncestélyre is belépésre jogosít, 1 frt. Belépti jegy a délutáni ünnepélyhez, s a tüzijátékhoz 20 kr., gyermekek és katonáknak 10 kr.

Az aradi tornászok a tornaünnepélyen.

Nagyban folynak már az előkészületek az aradi tanuló ifjúság körében is a nagyváradai tornaünnepélyre. Az egész országban levő tanintézetek közül egyetlen város tanintézete sem lesz olyan tekintélyes számban képviselve a tornaünnepélyen, mint épen az aradi tanintézetek ifjúsága. A kir. főgymnasium, főreál és állami tanítóképzede csaknem minden egyes hallgatója a jövő kedden kora reggeli órákban induló táblai vonattal átrándul a tornaünnepélyre. Nagy Sándor és Mattuschik tornatanárok társaságában.

Vidéki levelezés.

Belényes, 1895. május 30.

T szerkesztő ur!

Sipos Orbán, vármegyénk tanfelügyelője május 28-án meglátogatta a belényesi elemi iskolákat, ugyszintén az iparostanoncz iskolát. Mindenütt rendet talált, értelmes feleleteket hallott. Az iparostanoncz iskola három osztályában megvizsgálván a beirási- és mulasztási naplókat — melyeket rendben talált, — kérdéseket intézett a tanulókhöz, különösen az alkotmánytan, irás olvasás és számolás köréből válogatva pratikus kérdéseit; a tanulók kellő jártasságot tanusítottak az ismeretekken, amiért elismerését fejezte ki a tantestület előtt. A tanulók — ugymond — a kellő alapot birják, melyen sikerrel fejthetik tovább ismereteiket. Azután szorgalomra, jóviseletre s különösen hazafiságra intette a tanulókat, röviden ecsetelvén a tanulás és jóviselet gyümölcsseit, melyeket most már, de teljesen mint önálló iparosok és honpolgárok fognak élvezni. Ezután szívélyes bucsut véve a tanítóktól, eltávozott, hogy tovább utazzék Vaskóhira, az ottani iskolák látogatására.

Tanfelügyelőnk jelen látogatása alkalmával újabb bizonyítékát adta annak, mennyire szíven viseli a hazafias nevelés-oktatás ügyét; mennyire otthon van szakmájában, s mily előszeretettel foglalkozik a tanügygyel; újra tanujelét adta nyájas, szívélyes modorával a tanítók iránti jóindulatának. A tanítók örömmel várják körükbe és szívesen látják iskolájokban a szigorú, de mindenekfelett igazságos és hazafiságáról nevezetes, népszerű tanfelügyelőt, ki minden megjelenése után a legkellemesebb emlékeket hagyja hátra.

r. i.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombaton: *Az ember tragédiája.*
Vasárnap d. u.: *Mellóságos csizmadiá.*
Este: *Az ember tragédiája.*

A fősvény.

Szintársulatunk tegnap ismét egy classicus este élvezetében részesítette közönségünket. Molière azon műveinek egyikét adták, amelyek csak nagynehezen hódították meg a közelméret, hogy azután megtartsák örökre. Midőn 1667-ben legelőször adták, az irigyek hitvány ráfogásai miatt csaknem megbukott; azouban már a következő évben rendkívüli lelkesedéssel fogadták s azóta az egész művelt világ színpadain egyre aratja a sikereket. De a vádak, mikkel e művet illeték, még ezután sem szüntek meg; ráfogták, Harpagon jellemében kifogásolták, hogy tulzó, természetellenes és szini hatást vadászó; vádolták továbbá e darabot, hogy szörnyen immorális, sérti a családi kötelek szentségét és különösen a gyermekeknek a szülők iránt tartozó köteles tiszteletét.

Nem érezzük magunkat illetékesnek, e vádaskodásoknak tarthatatlan logikáját bizonyítani; mindezeket csak annak könnyebb megértésére tartottuk szükségesnek előrebocsátani, hogy a szereplők, különösen Balassa a czimszerepben helyesen fogták-e föl szerepüket és helyesen alakítottak-e. Mert az említett vádak a valószínűségnek nagy látszatjával bírnak s csak kevés eltérés a helyes felfogástól — s ez jellemzi kiválóan a nagy mesterek alkotásait, — az egész szerepet elhibázottá, hatástalanná teheti. Különösen azt kell a Harpagon játszó

színésznek szem előtt tartania, hogy Molière Harpagonban a fősvénység bűnét akarja megismertetni és megfenyíteni. Ez értelemben tehát Harpagon nem egyed, hanem típus, valósággal élő, létező alak, kiből távol minden valószínűségtől finom szinezettel van jellemezve ez ocsmány gyengeség. És a mi a színésznek e szerep helyes felfogását legjobban megnehezíti, hogy azt az éles ellentétet; amelybe Harpagon helyzeténél fogva ékelve van, amennyiben némi fényűzéssel van körülveve családi viszonyai miatt is némileg az urat kell játszania, aki hintót, lovat tart, — de o l c s ó n — szembeötlően kidomborítsa. S ha ezt eléri, méltó az elismerésre.

Balassa pedig méltó elismerésünkre. Ugy fogta fel szerepét, a mint azt véleményünk szerint fölfogni kell. Már maga alakja, arckifejezése, maszkirozása, hanghordozása olyan volt, a mi emlékeztetett bennünket, — hogy egy közelebbi ismerőst említünk — Csokonai »Zsugori«-jára. Behatol, szerepébe a legapróbb részletekig, megfontolt minden, még a legjelentéktelenebbnek látszó szót is és — mindenkor helyesen. Kiváló művészettel játszott azon jelenetet, a midőn megtudja, hogy pénzt ellopták; bár ezen jelenetet közönség — és ezt sajnos, ennek hátrányára kell tudnunk, nem úgy fogadta, a mint kellett volna, a mennyiben a darab helytelen felfogásából kiindulva, e jelenetnek látszólag tragikai hatást tulajdonított.

Balassa mellett kiválóan Angyal Ilka és Tompa Kálmán jeleskedtek, ámbár nem mondhatjuk el róluk, hogy némi tulságoskodással nem támogatták a »Fősvény« ellen emelt azon vádat, hogy a még megvetésre méltó atya iránt is kötelező gyermeki tiszteletet megsértették. A többi szereplőkről, névszerint Benedek-, Novák Irán-, Rónaszéky és Forissról szintén csak jót mondhatunk.

REGENY-CSARNOK.

S z ö k t e t é s .

(Eredeti elbeszélés.)

Irta: **Senki.**

(Folytatás.)

De most csak mondja meg azért nekem. Sándor kissé habozott, azután az ujjával Jolán felé mutatva, mosolyogva mondá:

— Jolánnak hívják azt is.

— Jaj Sándor mondja, hat nagyon szereti? Szereti úgy hogy feleségül is venné? És a Sándor ráfelelte hogy igen, csak jönne hozzá, és rögtön utána is tette végtelen naivitással: »Eljönne?»

Jolán; a vad leány hirtelenül meg volt fogva; lehet ő maga is akarta ezt így. Most nem felelt hanem azt mondta Sándornak: »Látja, én rámondanám rögtön, hogy igen; hanem az nem függ egyedül tőlem. Most éj van — majd jöjjön el holnap — és megmondom.«

És a következő napon »igen« volt a válasz. Sok küzdelembe került Jolán, a mig el tudta magát határozni. Talán az a hír, hogy Tibor nősül, döntött, vagy talán mert még egy tromfot akart adni a grófnak utoljára.

Nagynénje is csak nagynehezen adta a beleegyezését e házassághoz. Főlemlítette Jolán előtt, hogy az regényes dolog ugyan, de valószínű, hogy nem vezet boldogságra. Mert nagy az ellentét az ő neveltetése és egy falusi parasztnő állapota között. De Jolán bizott magában, felhozta érvül azt, hogy a Sándor házánál úgy sem várokozik reá munka és szegénység, csupán a ház vezetés gondja az meg egyforma mindenütt, sőt a paraszt családnál kisebb »azután meg kire várják? Vén kisaszszonynak meg nincs kedvem maradni!« tette hozzá keserűséggel. És Malvin néni is belátta ennek igaz voltát s azt felelte: »Hát legyetek boldogok.«

Az esküvő megtörtént a miskolci ismerősök nagy bámulatára. Csak azt sajnálták sokan, miért nem lehettek jelen, miért volt az esküvő napja oly ügyesen titokban tartva. Szerették volna látni a paraszt menyasszonyt a mint Éltető Sándornak elmondta a holtomiglant. Jolán a Sándor anyja kedvéért az eskü-

vőre már a magyar falusi leányok ruhájában ült a hintóba Tibor gróf és Mariska unokahuga társaságában, a kik közül az első a vőfélyi a második a nyoszolyó lányi tisztet elfogadta. Mint nézte Tibor a gyönyörű sugár növésű paraszt leányt, szinte sajnálta, hogy nem ezt választotta ő feleségül. Jolán meg volt elégedve a hatással; elérte azt, hogy nem ő volt az, a kit ott hagytak.

A nászkíséret azután egyenesen a paraszt mánás falusi birtokára kocsizott; az utcákon sokan el nem tudták gondolni, hogy kiesoda paraszt leányát viszik a templomból oly sok uri hintón annyi sok uri násznép kísérete mellett végig a városra? Csak azután, hogy híre futott a szeghi tisztartó leánya regényének akkor értették meg a nagyszerű finom vegyes lakodalmi menetet. Voltak sokan, a kik még irigyelték is a Jolán sorsát, hiszen olyan gazdag, oly szép és jó férjet kapott. Éltető Sándorban, amilyen ritkaság számba megy manapság. Sokan ismerték hírekből a sajtó-völgyi gazdag parasztot.

VII.

Jolán házassága első hónapjaiban nagyon boldog volt; Sándor azt hitte, hogy ez a végtelen boldogság örökre fog tartani. Pedig nem tartott.

Nem a fiatalokon mult, hogy a boldogság egére felhők tornyosultak. A Sándor édes anyja egyszerűbb észjárásában volt a hiba. Egy ideig csak elnézte a »Lelkőm Gyöngyöm«-nek az élet rendjét nyugodtan; de azután, mikor látta, mennyivel több most már a háznál a háztartás költsége, takarékos lelke elkecseregett.

Sokszor panaszkolt fiának, hogy nézheti el a temérdek prédálást ruha, étel, cseléd tartás dolgában? Hogy tűrheti, hogy a »Lelkőm« nem dolgoz? Miért nem fog a főző kanálhoz jó maga? Hiszen ugy volt, hogy csak addig tartanak főző asszonyt a háznál, a mig az az uri származás kissé beletanul maga is a dolgokba. Minek enged neki annyit?

Sándor némán hallgatta a panaszt; azután azt felelte: »Uri lány az, édes anyám, elég az is nekem, ha szeret, a többi nem keresem, hiszen telik itt mindenből.«

Csak hogy ez a válasz nem elégitette ki a jó falusi nőt. Hányszor, de hányszor tipegett be a Jolánhoz, hogy kelljen föl, rég fölkel a nap! Minek az az új ruha, minek az a sok ékszer, minek az a tétlenkedő élet kérdezgette sokszor a menyétől. De Jolán legfőlebb vállalt, azután azt dobta oda: »Azért no, mert nekem ugy tetszik.« Apró bosszantásokkal akart azután kifogni az uri vér a paraszt észjáráson és ezen idő óta a régi boldogság felbomlott. Sándor sokszor nem tudta, mint és kinek a kedvét teljesítse?

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K .

A deficit.

Budapest, május 31. (Saját tud. táv.) Az adóbevételek csökkenése folyton makacsul tartja magát; különösen a fogyasztási adók hónapról-hónapra nagy mínusz mutatnak a mult évi bevételhez képest. Ehhez járulnak az elkerülhetetlen kiadási többletek: a kövívvidéki dézsmakárpótlás a honvédség gyakorlatainak többlet kiadása, a szőlődézsmaaváltság által nyújtott kedvezmények. Ma már kétségtelen, hogy az év mérlege lényeges deficizzel fog végződni.

Közsa hír.

Budapest, május 31. (Saj. tud. táv.) A bécsi börzén ma az a hír volt elterjedve, hogy Windischgrätz herceg, osztrák miniszterelnök beadta lemondását. E hirt azzal indokolták, hogy a tegnapi tüntetés alkalmával a munkások elvonultak a Hofburg előtt a nélkül, hogy a rendőrség megakadályozta volna őket ebben. A tüntetések következtében Steyskál rendőr-főnök állása is megvan ingatva.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, május 31. (Saját tud. táv.) Bánffy báró Miklós Ödön államtitkárral együtt Bécsbe érkezett, hogy Goluchovszky gróffal tanácskozzék a delegációk ügyében.

Kormánybiztos Bécsben.

Budapest, május 31. (Saját tud. táv.) Dr. Friebeiss János kormánybiztos ma délelőtt vette át dr. Lueger alpolgármestertől Bécs város ügyeinek vezetését.

A nunczius ügye a delegációban.

Budapest, május 31. (Saját tud. táv.) Bécsből telefonálják, hogy dr. Pattai az antiszemita egyik vezére, Agliárdi nunczius ügyét szóba hozza a delegációban.

A pápa öröksége.

Budapest, május 31. (Saját tud. táv.) Párisi távirat jelenti, hogy ő Szentsége azt az örökösödési pert, melyet de Plessis marquisének hagyatéká miatt, a rokonok támasztottak ellene, elveszítette és a diári törvényszék által a költségek viselésére ítéltetett.

Az orosz nagykövet.

Budapest, május 31. (Saját tud. táv.) Az új bécsi orosz nagykövet Kapnirt gr. megbízó levelének átadása után visszautazott Oroszországba, hogy családját is elhozza magával. Junius közepén várják visszaérkezését.

Francia panama.

Budapest május 31. (Saját tud. táv.) A »Figaró« közli a francia déli vasút üzemelnél kompromittált parlamenti személységek névsorát. Közöttük Jules Rocheról azt írja, hogy miniszter korában is húzta a 6000 franknyi évi járulékot, mely az üzleti könyvekben ügyvédi honorárium gyanánt volt elkönyvelve, noha Roche nem is volt ügyvéd. A bírósági szakértő a könyvekben 1.100.000 frankról szóló igazolatlan kiadási tételt talált.

Agyonlőtt konzul.

Budapest, május 31. (Saját tud. táv.) A dsiddai angol alkonzult, az orosz konzul-helyekért és a francia konzulátus titkáraját a városon kívül egy beduin csapat megtámadta. Az angol alkonzult agyonlőtték, a másik kettőt súlyosan megsebesítették.

Harez Formozán.

Budapest, május 31. (Saj. tud. táv.) Formoza szigetere az ellenségeskedések megkezdődtek. A Japánok ágyúzzák Ke-Lung-ot.

K ö z g a z d a s á g .

Szénakészítés.

Sok szakképzett gazda is, a laikusoknak pedig legnagyobb része azt hiszi, hogy a szénatakarítás, valamint a gabonaaaratás igen egyszerű gazdasági művelet. A természet megnöveszti, a napsugár megérleli s megszáritja, a gazda pedig csak levágja s behordja. Ha csak ennyiből állana a gazda mestersége, sem a gabonában, sem a takarmányban nem mutatkoznának oly horribilis különbségek, melyek 20—30 százaléknyi értékdiffereenciáig is emelkedhetnek. Különösen áll ez a buzánál és kivétel nélkül minden szénatakarmánynál. Nem a korai vágással nyert piros szín teszi becsessé és ke-

resetté buzánkat, ez csak külső jelzője a jó minőségnek, hanem sikkertartalma, (protein) mely a szem zsege korában legmagasabb, azontul a teljes érésig folytonosan apad. Épen ilyen vegyi változáson megy keresztül a takarmány is. Takarmánynövényeinkben a nitrogén és anylum-hus és zsirképzők a virágzásig növekednek, ezután a magképződésre használatnak fel, a szárban pedig előáll tulnyomólag a rostanyag képződése. S miután a szarvasmarha a fűmagvak csak igen csekély részét darálja meg, az egész magvak megemésztetlenül mennek keresztül bélesatorniján, ezenkívül a farost (Faserstoff, fibrin) csak igen csekély része megemészthető, könnyen megérthetjük, hogy a túlerett szénában a legbecesebb tápanyag-izom- és zsirképző anyag nagyobb részt veszendőbe megy.

Kérdés már most, a fejlettség, mely stádiumában vágjuk természetes és mesterséges kaszálóinkat? Tudni való, hogy természetes rétejeink mindenféle növényekből állanak, melyeknek egyrésze igen korán, más része sokkal később virágzik. A két szélsőség nem alkothat szabályt a kaszálási időpontra nézve, itt csakis a növények tulnyomó része, a fűfélék — gramináczéak — a döntők. Ezeknek virágzása kezdetén minden habozás és tétovázás nélkül hozzá kell fognunk a vágáshoz, ha lehetőleg tápdus szénát óhajunk nyerni. Azon képzelt előny, mely mellett csakis az ódsóság plaedirozhat, hogy t. i. a széna érettebb korában is többet ad, gyorsabban is szárad, a szakértő előtt éppenséggel semmit sem nyom a latban, mert az okszerű, számítani tudó gazda ilyáron sohasem fogja a kevesebb, de jó szénát felcserélni a nagyobb tömegű, inkább szalmához hasonló túlerett szénával. De maskülönbben is a korai kaszálás quantum kevesebbtele csak imaginárius; miután bőven megtaláljuk a réven azt, a mit a vámon vesztettünk, ez esetben a sarjban vagy a legelőben.

H mesterséges takarmánynál sokkal könnyebb eltalálni a helyes kaszálási időpontot, a meunyiben itt csak egy vagy két növényvel van dolgunk. Ilyen a luczerna és a zabos búkköny. Előbbinek vágását szinte a virágzás kezdeté, utóbbiét a búkköny teljes virágzása teszi ajánlatossá s indokoltá és pedig azért, mert a búkköny jóval előbb indul virágzásba a zab kalász-hajtásánál s így be akarnók várni ennek is a virágzását, addig a búkköny nagyobb része már hüvelyképződésbe megy át s leveleit csaknem egészen elhullatja, ellenben a korai vágás, midőn a zabkalász még hasban van, s levelei és szára még tulteng a nedvességtől, felette nehezen szárad.

Kedvező időjárás mellett oly gazdaságokban, a hol tengeri- és czirokcsalamádét elég bőven vetünk, megesik, hogy az egész quantumot nem bírjuk zöldjében elfogyasztani, ily esetben legjobb a felesleget vagy bevermelni, vagy zsombolyai módra elrakni, ha pedig száraz szénának akarjuk csinálni, ez esetben várjuk be azt az időpontot, midőn már itt-ott mutatkozni kezd a tengeri zászlója, az időjáráshoz képest 7—10 napig renden hagyjuk, azután kévékbe kötve kis csomókba összehordjuk, ahol 3—4 hét alatt annyira megszárad, hogy bátran bekazalozható.

A czirok-szárítással nem érdemes vesződni, mert hogy jó szénát nyerünk belőle, korán kell levágni azon okból, mivel a szára korán kezd fásodni, ennek beállta előtt pedig nagy nedvtartalmánál fogva igen nehezen szárad. E miatt inkább őszi zöld takarmánynak ajánlható. Ez esetben nem foglalja el más növények helyét, bármely gabona után tarlóba vethető, szára nem fásul meg oly mérben, mint nyár elején, e szerint nagyobbra növeszthető, s ha esetleg nagy hozamot ad s ezt zöldjében el nem fogyaszthatjuk, lekaszáljuk s rögtön kis vontatókba rakjuk, ahol rendszeren meg sem melegszik s szecskázva és polyvával keverve szarvasmarhával egész télen át etethető.

Nem közömbös dolog a gazdára nézve a szénaszárítás módja. Legcélszerűbb s előnyösebb volna az árnyékban szárítás, de ez az ideális mód kihívhatatlan a gyakorlatban. Ezért a gazdának csak az a feladata, a lehetőség határai közt megközelíteni ezt a módot és pedig úgy, hogy ha feltétlenül nem szükséges, kerülje a forgatást. Ha vastagok a rendek, a

forgatást nem mellőzhetjük, de ez esetben inkább tovább hagyjuk száradni felső oldalát s forgatás után — természetesen midőn a harmat már felszáradt — néhány óra mulvaazonnal gyűjtjük s villahegyekre vagy peirenczékbe rakjuk, hogy legalább a rendek alsó része ne legyen sokáig a napsugaraknak kitéve. (A további eljárást, mint ismeretést, itt mellőzöm. Csak egy igen helytelen szokásra figyelmeztetem gazdatársaimat, melyet itt Biharmegyében láttam először s ez abból áll, hogy a gereblyőzést csak a vontatózás után eszközlik s ezt a kaparékot felgyűjtetlenül a földön hagyják a behordásig esőnek és napnak kitéve. Erre csak az a megjegyzésem: wer dass kleine nicht ehrt, ist des Grossen nicht werth.)

Említett eljárással nem csak azt érjük el, hogy súlyban nagyobb mennyiséget nyerünk, a mennyiben így kevesebb a levélhullás, de a mi ennél is fontosabb, a zamat és illat nagy részét is megmentjük. Már pedig ez a két tulajdonsága a szénának, mily kiváló szerepet játszik izletesség és könnyebb emészthetőség tekintetében, az emberi táplálékokból is könnyen megítélhető. Kinek ne esnék jobban a frissen sült, mint a harmadnapos melegített rostélyos, melynek illatja már nagy részben elpárolgott? De még szembeszökőbb a különbség a napon és árnyékban szárított gyógy- és fűszernövényeknél — minők például a szekfü, bodzavirág, komló, sáfrány, majorána stb. — és a dohánynál. Amazokat már régen árnyékban szárítják, a dohány napon való szárítása csak újabb időben kezdett országszerte tért veszíteni. S ez igen természetes, mert a nap nem csak az illatrészeket szivja, de különösen a dohányt zsirtartalmától annyira megfosztja, hogy az a része, mely a szárító spárgán egészen ki van téve a napnak, tehát a levelek szélei, egészen törékenynyé válnak, minek folytán a simításnál lemorzsolódnak, az árut ugy mennyiségileg, mint főképp minőségileg óriási mérvben károsítják és elértéktelenítik.

Hasonló processuson megy keresztül a napon agyonszárított széna is, nemcsak tápértékben, de izletességben is annál többet veszít, mennél később kaszáljuk s mennél hosszabb ideig szárítjuk.

Sokat beszélünk intenzív gazdálkodásról s a XIX. század végén sokban az extensív gazdasági miveletek primitív elemeit sem ismerjük. Gazdasági népiszkolók! jöjjen el a ti országotok!

N.-Várad, 1895. május hó.

Rimler Pál.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

2406—1895. sz.

Értesítés.

A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége megküldte kamaránkhöz az üzletvezetősége vonalán — szükséges 10 drb. Froitzheim-féle központi hajtóművel, elől és hátul csengetyűvel, vasállványokkal és vezetéki vasoszlopokkal ellátott vasszerkezetű vonós sorompó készülékek szállítására vonatkozó pályázati hirdetményét.

Miről az érdekelteket van szerencsénk azzal értesíteni, hogy a pályázati hirdetmény feltételei a kamara hivatalában a hivatalos órák alatt e. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtekinthetők.

Nagyvárad, 1895. május hó 30-án.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Janky József,
elnök.

Dr. Sarkadi Lajos,
titkár.

A budapesti termény-tőzsde forgalma 1895. május 30.

Készbuza ma élénken kínáltott, de malmaink részéről nem igen kerestett. Nyugodt irányzat és 2 $\frac{1}{2}$ krral magas árak mellett 20,000 q. hazai buza jött forgalomba és pedig:

Idegen buzákban nem volt üzem.
Rozs irányzata nyugodt. Az árak 6.30—6.40 forinton jegyeznek.

Árpa és Tengeri irányzata csendes.
Zab irányzata tartott.

II. Határidő üzlet. Vidékről esőzéseket jeleztek, minek folytán piacunkon élénkebb realizációk kezdtek. A nap folyamában azonban a vevők száma megszáporodott és Berlin is 2 márknyi áremelkedést jelezvén, az irányzat csakhamar szűzárabb jellegűt öltött és az árak buzában és rozsbán 5—7 krral, tengeriben 8—9 krral, zabban 1—2 krral javultak.

Előfordult kötések: buza tavaszra 0.00—0.00 frt, buza május—júniusra 7.48—7.50 frt, rozsa tavaszra 6.60—6.66 frt, tengeri máj.—jun. 6.44—6.50 frt, zab tavaszra 7.22—7.26 forint, szept. okt. 6.03—6.17 frt káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 11.—11.10 forint.

Sertés-üzlet.

Köbánya, május 29 Készlet: 105.208 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 36—37 kr.; közép: 36—37 $\frac{1}{2}$ kr.; süldő kövér: 40—42 kr.; sovány: 36—37 kr.; román: —.—; Szerb kövér 42—43 $\frac{1}{2}$ kr.; könnyű 44 $\frac{1}{2}$, 45 $\frac{1}{2}$ kr. A hizott sertés üzlet irányzata: Határozott ár nélkül. A földművelésügyi m. kir. miniszterium 33.258. sz. rendeletével piacunkat zár alá helyezte.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. május 31-én.	
Magyar aranyjáradék 4%	123.25
Magyar koronajáradék	99.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	126.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 $\frac{1}{8}$ %	103.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	125.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	101.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcsön	159.—
Tiszasszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	149.—
Osztrák járadék papirban	101.25
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	123.25
Osztrák korona járadék	101.50
1860. osztr. államsorsjegyek	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1070.—
Magyar hitelbank részvény	474.—
Osztrák hitelintézet részvény	402.20
Osztrák-magyar államvasuti részvény	430.—
20 frankos arany (Napoleon d'or)	964.—
Német birodalmi márka	59.50
London vista	121.76
Paris vista	48.25
20 márkás arany	11.91

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Madách Imre remek drámai költeménye.

Fényes kiállítással.

Nagy bérlő 31-ik szám.

II. Kis bérlő 11-ik szám

Páratlan.

Páratlan.

Szombaton, 1895. június hó 1-én

Az ember tragédiája.

Drámai költemény 11 színben, 14 képben. Irta: Madách.
Zenéjét szerző: Erkel Gyula.

Az előadás kezdete fél 8, vége fél 10 órakor.

Holnap vasárnap, 1895. június hó 2-án, két előadás.
Délután fél 4 órakor népelőadás, felére leszállított hely-
árakat. Bérlészetben.

A méltóságos eszmadia.

Bohózat 4 felvonásban.

Este fél 8 órakor, rendes helyárrakkal, bérlőfolyamban.

Az ember tragédiája.

Drámai költemény Madáchtól.

Igen olcsó árban
kaphatók a legalkalmasabb

134 4—4

bérma-

ajándékok.

Csinos gyermek és női
órák, nemkülönbön lán-
czok, arany és ezüst
ékszerek

Szilágyi Géza,

mű-órás, ékszerész és látszerész.

Kossuth-utca 2. szám.

Színházi és táv-látcsövek,
szemüvegek

nagy raktára.

Órajavitások pontosan eszközöltetnek.

Bérmálási ajándékok

vásárlása czéljából

van szerencsém a nagyérdemű közönség
becses figyelmébe ajánlani

nagy raktáramat

Imakönyvek, Szent olvasók

és

Szent képekben,

valamint más ezen alkalomra megfelelő

ajándék tárgyakban,

melyek nálam **dús választék** és a
legelőnyösebb ár mellett szerezhetők be.

PAUKER DÁNIEL

(144) 2-3

könyv- és papirkereskedése
Nagyváradon, Szent-László-tér.

Árverési hirdetmény.

A nagyváradai »László« gőzhengermalom felszámoló-bizottsága közhírré teszi, miszerint a nagyváradai »László« gőzhengermalom részvénytársaság tulajdonát képező s a nagyváradai 948. sz. tkvi betétben A. I. 3190., 3193/2. hr. szám és az A. II. 3395., 3396., 3397., 3398. hr. szám alatt foglalt két malomtelep összes épületeivel, gépek, malomfelszerelések, műhelyek, vasuti befektetések, villanyvilágítás, a mint ezek az árverési feltételek mellé csatolt leltárban felsorolva vannak, együtt árverés alá bocsájtatnak. Az I. malom 24 óránként 760 méter-mázsa őrlőképességgel, 350 lóerővel bíró Triplex-

géppel, 11 pár kő és 31 Ganz-hengerrel, a II. malom 24 óránként 320 méter-mázsa őrlőképességgel, 120 lóerővel bíró Condensatio-géppel, 8 pár kő- és 16 Ganz-hengerrel működik. Mindkét malom az új kor igényeinek megfelelő technikai berendezéssel lakhelyiségekkel, raktárakkal, vízvezetékkel és szűrőkkel, vasuti és villanyvilágítási felszerelésekkel, legújabb szerkezetű henger-székkel, Wörner és társa-féle koptatókkal, Hagenmacher-féle 3 és 4-es daratizáló gépekkel és a Tischbein-féle szab. rendszer szerint készült kazánokkal van ellátva. Az árverésnek kir. közjegyző közbejöttével leendő foganatosításának határidejéül **1895. évi június 24-ik napjának d. e. 10 órája** a nagyváradai »László« gőzhengermalom régi telepén (Vámház-utca 120. sz. a.) kitézetik.

Kikiáltási ár mindkét telepre, a leltárban foglalt ingóságokkal együtt, a melyek együttesen fognak árverés alá bocsájtatni 500,000 frt, azonban az árverésre kitűzött ingatlanok és felsorolt tartozékaik, szükség esetén ezen áron alól is el fognak adatni. A venni szándékozók tartoznak bánatpénzül 20,000 frtot készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban árverés előtt a felszámoló bizottság, vagy árveréskor az árverést teljesítő kir. közjegyző kezeihez letenni.

A vételár 4 egyenlő részletben és pedig az első részlet az árverés jóváhagyásától számítandó 8 nap alatt, a második részlet az árverés jóváhagyásától számítandó 15 nap alatt, a 3-ik részlet az árverés jóváhagyásától számítandó 30 nap alatt, a 4-ik részlet az árverés jóváhagyásától számítandó 60 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 6%-os kamatokkal a felszámoló bizottság kezeihez fizetendő, vagy postán bérmentve megküldendő. A bánatpénz az utolsó részletbe fog betudatni.

Az árverési feltételek és a leltár a »László« malom régi telepén (Vámház-utca 120. sz. alatt) az irodahelyiségben, továbbá Budapesten »Garai és Magaziner« (Thonet-udvar) és Bécsben Szepessy Henriknél (lakik IX., Pichlergasse 4. sz.), az Union-bank irodai helyiségében

és a nagyváradai pénzügyintézetekben megtekinthetők.

Kelt Nagyvárad, 1895. május 25-én.

Nagyváradai »László« gőzhengermalom részvénytársaság
felszámolásban:

Szabó József,

Kugler Albert,

Stern Márton.

(143) 2-3

Bor-eladás.

Gróf Stubenberg József

pinczészetéből saját termésű érmel-
léki borok palaczkokban, valamint
hordóban eladók. Bővebb tudósítást
és árjegyzéket ad a számtartói
hivatal Székelyhidon (Biharm.)

(137) 5-30

Bérmálási emlékeknek

a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom
dúsan berendezett

imakönyvek, szentképek, rózsafüzérek

és ezen czélra alkalmas ifjusági iratok
raktáramat.

Ujjonnan érkezett imakönyvek a legju-
tányosabb árban kaphatók.

Ungár Jenő

könyv- és papirkereskedése

Nagyváradon

Olaszi, Fő-utca (Rimanóczy-ház.)

(132) 6-6

Mélyen leszállított árak készpénzfizetés mellett!

Végeladás!

Miután a helybeli piacon a **Deutsch K. I.**-féle házban levő
üzletünket felhagyjuk, illetve új üzletünkkel egyesítjük, kényszerítve
vagyunk a régi üzletben felhalmozott fölösleges árut,

SZOLID ALAPON VEZETETT

VÉGELADÁS

utján értékesíteni, minek folytán *vásznak, asztalneműek, fehérneműek, férfi- és női
ruhászövetek, függönyök, ágy- és asztalterítők, butorszövetek* stb.

mélyen leszállított árak

mellett adatkak el.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

(139) 4-15

NAGYVÁRAD, Szent-László-tér.

Állványok eladók

Kunz József és Társa czég

Szent-László-tér,

DEUTSCH K. I.-féle házban levő üzletben.

Mélyen leszállított árak készpénzfizetés mellett!